

Enligt sändlista

BILDANDE AV
Rågsvedjebergets naturreservat

Objektnummer	2043170
Län	Västernorrland
Kommun	Sollefteå
Socken	Ådals-Liden och Resele
Fastighet	Resele-Holme 11:1 Resele-Holme 3:8 Ådals-Lidens Forsås 3:18*
	*Fastighetsbildning pågår
Markägare	Privat och staten genom Naturvårdsverket
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	4 km söder om Näsåker
Mittpunkt	x: 594320,2 y: 7033058 (SWEREF 99)
Areal [hektar]	179,4
Prod skogsmark [ha]	162,9
Natura 2000	SE0710070
Naturtyper [ha]	Barrblandskog 48,6 Tallskog 43,6 Granskog 31,7 Lövblandad barrskog 29,3 Myrimpediment 11,7 Barrsumpskog 8,9 Bergimpediment 4,8 Lövsumpskog 0,8

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

När detta beslut har vunnit laga kraft i alla delar, upphör tidigare beslut med tillhörande skötselplan från 1998-12-02 (dnr. 231-10012-94) att gälla och ersätts av denna

beslutshandling och bilagd skötselplan.

Beslutet innebär följande förändringar mot tidigare beslut:

- reservatet utvidgas med 133,4 hektar.
- tidigare föreskrift avseende förbud mot att medföra ej kopplad hund upphävs, med stöd av 7 kap. 7 och 30 §§ miljöbalken.
- tidigare föreskrift avseende förbud mot att tälta eller göra upp eld upphävs, med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.
- tidigare föreskrift avseende förbud mot att rida eller cykla upphävs, med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Vidare har några föreskrifter omformulerats utan att förlora sin innebörd.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, närmare bestämt såväl brandpräglad talldominerad skog som grandominerad skog med väl utvecklad naturskogskaraktär samt våtmarkspartier. Båda skogstyperna har mycket av de strukturer, såsom döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för naturligt fungerande skogsekosystem.

För att bibehålla och återskapa en brandpräglad beståndsstruktur och gynna naturvärden knutna till sådan skog kan naturvårdsbränning komma att genomföras i de talldominerade delarna av reservatet. De grandominerade delarna av området och våtmarkspartierna ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. För att eftersträva en mer naturlig hydrologi kan igenläggning av diken i sumpskog komma att ske.

De i området ingående Natura 2000-habitaten ska bevaras i gynnsam bevarandestatus, vilket innebär att dessa ska finnas kvar i långsiktigt hållbar omfattning.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar, samt att utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fälld älg, björn eller annat högvilt, varvid risk för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jakttorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 kontrollerade naturvårdsbränningar med eventuella därtill hörande åtgärder för att upprätthålla säkerheten. Föreskriften gäller inte i hela reservatet (se bilaga 1).
- 4 selektiv avverkning eller andra brandeferliknande åtgärder i naturvårdande syfte, exempelvis katning. Föreskriften gäller endast i de yngre till medelålders bestånd som är belägna i den centrala delen av reservatet (se bilaga 1).
- 5 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv samt utmärkning av därtill hörande provtytor.
- 6 igenläggning av diken i sumpskog med eventuell nödvändig avverkning av träd längs dikeskanten. Detta ska göras utan att markfuktigheten utanför reservatet påverkas.
- 7 avlägsnande av eventuella främmande arter.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående och omkullfallna träd och buskar.

- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av icke fridlysta marklevande mat- och färgsvampar.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.
- 4 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 5 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 6 framföra motordrivet fordon.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 genomföra tävlingar, lägerverksamhet eller andra större arrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, bro, stängsel, ledning, mast eller torn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bedrivande av renskötsel, inklusive exempelvis snöskoterkörning, i enlighet med bland annat rennäringslagen (1971:437) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll av den kraftledning samt skoterled som följer reservatets nordöstra kant. Underhållsåtgärder av ledning ska föregås av samråd med länsstyrelsen. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för drift och underhåll av den befintliga skogsbilväg som löper intill reservatets västra spets. Träd som hotar att falla eller har fallit, över ledning, väg eller skoterled, får kapas men ska lämnas i reservatet.

Föreskrift C5 ska inte hindra ringmärkning av fågel i enlighet med övrigt regelverk.

Tillstånd enligt föreskrift C8 kan innebära att undantag ges från flera föreskrifter. För verksamheten gäller att eventuell åverkan inte annat än alldeles obetydligt får påverka de värden som reservatet syftar till att bevara.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

Föreskrifterna ska inte hindra de åtgärder som krävs för att bekämpa okontrollerad brand i reservatet. All sådan bekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Reservatsområdet är relativt kuperat och beläget mellan 210 och 330 meters höjd över havet, det vill säga både nedanför och ovanför högsta kustlinjen. Berggrunden består huvudsakligen av granit och pegmatit, i östra delen dominerar äldre sedimentära bergarter. Den dominerande jordarten är morän med inslag av torvpartier.

I de centrala delarna av reservatet sträcker sig en flack höjdrygg av Rågsvedjeberget i sydöstlig riktning. Söder därom vidtar en blockig sydbrant som sedan planar ut till en sluttning. I östra delen av reservatet ligger Ljusklippen som är en svagt sluttande bergsknalle. Norr och väster om den är terrängen relativt plan med flera fuktsänkor och mindre myrar. Denna fuktiga del av reservatsområdet avvattnas genom två mindre bäckar som rinner mot ost respektive sydost. I norr sträcker sig några mindre höjdryggar ut i Nämforsmyran.

Det ursprungliga reservatsområdet i nordost domineras av naturskogsartad hänglavsrik granskog med ett litet inslag av äldre tallöverståndare och grova lövträd, både björk, sälg, asp och rönn. Tillgången på död ved, främst i form av granlågor, är på många håll riklig. Mindre delar av det ursprungliga reservatet är talldominerade och brandpräglade. De äldsta granarna som åldersbestämts är kring 210 år medan motsvarande uppgift för tallarna är drygt 300 år. Spår av äldre plockhuggning kan ses, främst i form av tallstubbar efter dimensionsavverkning vid förra sekelskiftet.

I den södra delen av reservatet finns de högsta naturvärdena i den sydvända branten, men en stor del av platån och höjdryggen norr om branten samt sluttningen söder därom hyser också höga naturvärden. I branten växer brandpräglad välutvecklad tallnaturskog som domineras av tallar med bedömda åldrar mellan 150 och 300 år, vissa individer torde vara ännu äldre. Det finns här ett tydligt inslag av både stående och liggande död ved. På platån ovan branten dominerar ett luckigt, senvuxet bestånd med gamla tallöverståndare, under vilka det växer klen och hänglavsrik barrskog. I övrigt växer närmast ovan branten gammal talldominerad barnnaturskog som länge stått orörd. I sluttningen söder om branten dominerar grov och välskiktad granskog på bördig mark med bedömda åldrar mellan 110 och 150 år. Förekomsten av grova granlågor i olika utvecklingsstadier är här riklig. Ju högre upp i sluttningen man kommer desto större är inslaget av spridda tallöverståndare och speciellt i västra delen är det bitvis stort inslag av grov asp och björk.

Den sydöstra delen av sydsluttningen består av knappt 100-årig granskog som har ett rikligt inslag av löv, speciellt björk men även asp. Det finns mycket död ved av både gran och lövträd, den förekommer mest som lågor. Marken är här mindre produktiv, följdaktligen är

träden och lågorna relativt klena. Närmast södra reservatsgränsen övergår skogen till sumpskog.

I reservatets centrala del finns ett hållmarksstråk som är bevuxet med skiktad tallungskog och spridda tallöverståndare. Här finns inslag av grov och solexponerad död tallved. I övrigt finns i den centrala delen av reservatet flera medelålders barrskogsbestånd som är anlagda genom plantering och som idag saknar specifika naturvärden.

Vid Nämforsmyran i norr har skogen mestadels måttliga naturvärden. Bitvis finns dock en anseelig mängd granlångor. Den del av reservatet som ligger mellan myren och kraftledningen består övervägande av långsamväxande gransumpskog med ett flertal gamla diken. Skogen är olikåldrig med ett bitvis väsentligt inslag av gamla granar. Längs diken är skogen mer produktiv varför det också hunnit skapas mer död ved här än i omgivande bestånd.

Beträffande arter är det framförallt vedlevande svampar som är frekvent förekommande i reservatet. Arter knutna till gran som observerats i området är ostticka, lappticka, rynkskinn, ulltickeporing (samtliga VU*), rosenticka, ullticka (båda vanligt förekommande), kötticka, doftskinn, granticka och harticka (samtliga NT*). I det ursprungliga reservatet gjordes 2002 flera fynd av fjunskinn (DD*) på multnande granved, den är bara känd från två lokaler i Sverige. Bland tallarter kan nämnas fläckporing och lammicka (båda VU*) och åtskilliga observationer av tallticka (NT*). Stor aspticka, koralltaggsvamp och veckticka (samtliga NT*) finns noterade på asp. Bland lavar är dvärgbägarlav (NT*) spridd i sydbranten. En vanlig art på lövträd är lunglav (NT*). Bland fågelarter märks naturskogsarter som lavskrika, tjäder, järpe och tretåig hackspett.

Så vitt känt finns inga särskilda kulturmiljölämningar i området. Området besöks i ringa omfattning av allmänheten.

*) VU= sårbar, NT= nära hotad, DD= kunskapsbrist enligt 2015 års rödlista.

Natura 2000

Den ursprungliga delen av naturreservatet ingår i EU:s nätverk Natura 2000 enligt art- och habitatdirektivet. En särskild bevarandeplan finns för Natura 2000-området, en revidering av den pågår i skrivande stund. I den reviderade bevarandeplanen kommer fri utveckling som förut att gälla som skötselåtgärd för grandominerade delar, medan naturvårdsbränning kommer att läggas till som åtgärd för talldominerade delar. Framtida verksamheter i anslutning till reservatet som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området kräver tillstånd. Detta regleras dock ej av föreskrifterna för reservatet, utan av annan lagstiftning (miljöbalken 7 kap. 28 § m.fl.).

Inom området finns följande i art- och habitatdirektivet prioriterade naturtyper:

9010	*Västlig tajga	34 ha
91D0	*Skogbevuxen myr	3 ha

Ärendets beredning

1998 bildades Rågsvedjebergets naturreservat av ett 46 hektar stort område gränsande mot

kraftledningen i nordost. Naturvärdena i denna del blev kända i samband med länsstyrelsens urskoginventering 1979. Staten köpte området 1998 och i samband med det bildades fastigheten Resele-Holme 3:8 som idag ägs av Naturvårdsverket.

Redan år 1997 föreslogs det då blivande reservatet av regeringen att ingå i EU:s nätverk Natura 2000. År 2005 fastställde EU området som ett område av gemensamhetsintresse och länsstyrelsen fastställde en bevarandeplan för området 2006. En revidering av bevarandeplanen pågår i skrivande stund.

I området finns två naturvårdsobjekt registrerade hos länsstyrelsen, N 83035 och N 83452.

1996 registrerade Skogsstyrelsen tre nyckelbiotoper i Rågsvedjebergets sydsluttning och 2001 tillkom ytterligare fyra nyckelbiotoper i anslutning till de tidigare.

Länsstyrelsen besökte delar av den blivande utvidgningen av reservatet 2002 och 2009 inventerades området inom ramen för en skoglig naturvärdesinventering i syfte att få mer kunskap om potentiella naturreservat. Cirka 36 hektar i Rågsvedjebergets sydsluttning bedömdes då ha mycket höga naturvärden och planer för att skydda området som naturreservat började ta form. 2014 påbörjades kontakter med markägarna angående reservatsbildning. 2015 fältbesökte länsstyrelsen området igen och bedömde att ytterligare areal i de centrala delarna håller höga naturvärden och att det ursprungliga naturreservatet skulle kunna bindas ihop med sydsluttningen. Den del som ligger längst norrut bedömdes också som intressant att inkludera i en utökning, dels på grund av dess naturvärden, dels för att skapa ett skydd mot framtida stormar för det ursprungliga reservatet.

För fastigheten Resele-Holme 11:1 har avtal om intrångsersättning träffats mellan markägarna och staten den 26 oktober 2017. Del av den tidigare SCA-ägda fastigheten Ådals-Lidens Forsås 3:18, har förvärvats av Naturvårdsverket genom köp i februari 2018. Naturvårdsverket har hos Lantmäteriet ansökt om fastighetsreglering för att utvidga befintlig reservatsfastighet med detta nyförvärvade område.

Reservatet ingår i ett bränningslandskap vilket betyder att naturvårdsbränning kommer att prioriteras i ett flertal brandpräglade reservat inom landskapet (Rapport 2015:3, Vägledning för Naturvårdsbränning i statligt skyddade områden i Västernorrlands län 2015-2021). Rågsvedjeberget är dock inte angivet som ett prioriterat bränningsobjekt i rapporten, något som grundar sig på det ursprungliga reservatsområdets naturvärden och trädslagssammansättning.

I översiktsplanen för Sollefteå kommun från 1990 finns det ursprungliga naturreservatet redovisat som ett naturvårdsobjekt av regionalt intresse. I kommande förslag till ny översiktsplan som nu håller på att tas fram finns det ursprungliga reservatet redovisat som Natura 2000-område och naturreservat. Den del av utökningen av reservatet som ligger på den privatägda fastigheten finns redovisad som naturvårdsobjekt. Reservatsområdet inklusive utvidgning ligger inte inom något av de föreslagna områden som anses lämpliga för storskalig utbyggnad av vindkraft i Sollefteå kommuns fördjupade översiktsplan för vindbruk från 2008. Några motstående intressen finns inte redovisade i översiktsplanerna.

Östra kanten av reservatet ingår i riksintresse för friluftsliv, Övre Ådalen med ID-nummer 8302, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter påträffats.

Remissyttranden har inkommit från Sollefteå kommun, Sveriges geologiska undersökning, Naurskyddsföreningen, Skogsstyrelsen och Svenska Kraftnät.

Varken Sollefteå kommun, Sveriges geologiska undersökning, Naturskyddsföreningen eller Skogsstyrelsen har något att invända mot reservatsförslaget. Vad gäller skötselplanen konstaterar dock Skogsstyrelsen att en naturvårdsbränning av skötselområde 2 C är förenat med vissa risker och att åtgärden bör planeras noga för att undvika alltför stor påverkan på redan befintliga naturvärden.

Svenska Kraftnät har ett flertal synpunkter på reservatsförslaget. För att kunna utföra nödvändigt underhållsarbete av kraftledningsgatan föreslår de att ett sidoområde på 10 meter längs kraftledningsgatan lämnas utanför reservatet. De anger också att möjligheten att utföra underhåll måste säkerställas i föreskrifterna för reservatet. Vad gäller naturvårdsbränning poängterar de att en bränning inte får ske närmare än 20 meter från kraftledningsgatan. De skriver också att en bränning bara får utföras om vindriktningen är riktad från kraftledningen. De är också tydliga med att uttrycka att en eventuell dikesigenläggning inte får medföra att kraftledningsstolparna påverkas av förändrade grundvattennivåer. Därför vill de bli kontaktade för samråd inför en sådan åtgärd. Slutligen framför Svenska Kraftnät att parkering under kraftledning strider mot Elsäkerhetsverkets föreskrifter och att det kan innebära en fara för såväl person- som driftssäkerhet. Därför kräver de att befintlig parkeringsyta till naturreservatet flyttas, eftersom den är belägen mitt under kraftledningen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslutet och skötselplanen, samt genom kontakter med Svenska Kraftnät.

Svenska Kraftnäts önskemål om att justera reservatsgränsen längs kraftledningsgatan för att förenkla underhållsarbeten, bedöms inte möjligt att tillmötesgå. Det beror främst på att gränsen för det befintliga naturreservatet redan går ända fram till kraftledningsgatan och att det skulle krävas synnerliga skäl för att upphäva det beslutet. Eftersom reservatsbeslutet anger att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för underhåll av kraftledningen, finns inte synnerliga skäl att ändra reservatsgränsen. Att dra gränsen längs kraftledningen på olika sätt i det befintliga reservatet och i utökningen skulle innebära en alltför otydlig hantering.

Vindriktningen vid bränningstillfället kommer att beaktas så att bränning endast kommer att utföras om kraftledningen inte kan skadas, vilket har skrivits in i skötselplanen. Närmaste planerade bränning ligger dock hela 300 meter från ledningen, vilket gör att ledningen inte kommer att utsättas för direkt påverkan oavsett vindriktning. Vid tveksamma fall kommer länsstyrelsen att samråda med Svenska Kraftnät.

Reservatsföreskrift B 6 anger att en eventuell dikesigenläggning ska göras så att markfuktigheten utanför reservatet inte påverkas. Inför en dikesigenläggning i reservatet kommer kontakt att tas med Svenska Kraftnät för samråd, vilket skrivs in i skötselplanen.

Begäran om att befintlig reservatparkering flyttas har hörtsammats och en ny parkering kommer att anläggas cirka 80 meter från kraftledningsgatan.

Områdets skogar har påverkats av tidigare huggningar men stora delar av området har därefter under lång tid stått opåverkade av rationellt skogsbruk. Detta har resulterat i skogsmiljöer som har och håller på att bilda en mängd skogsbiologiskt viktiga strukturer, såsom gamla träd och död ved. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik.

I de centrala delarna av reservatet finns det några skogsbestånd som har brukats rationellt i relativt sen tid varför de idag ger ett trivialt intryck vad gäller naturvärden. Dessa delar bedöms dock ha en viktig funktion för området som helhet eftersom de säkerställer att hotet av fragmentering genom framtida skogsbruksåtgärder eliminieras. Med tiden kommer värdefulla naturvärdesstrukturer dessutom att kunna utvecklas även i dessa delar.

Risken för stormskador ökar generellt avsevärt i anslutning till nyligen avverkad skog på grund av ökad utsatthet för vind och solljus och därmed oönskade kanteffekter. Att motverka denna risk har varit ett viktigt motiv vid avgränsningen av reservatets norra del. Förhoppningen är att det ursprungliga reservatet med den nya avgränsningen ska få ett gott skydd mot framtida stormar från nordväst. Utvidgningen har här en naturligt vindhårdad kant mot Nämforsmyran.

Delar av reservatet är tydligt brandpräglade, det gäller framförallt sydbranten och området närmast norr om den. Den mest ändamålsenliga skötseln för att upprätthålla de höga naturvärdena här är naturvårdsbränning. De talldominerade medelålders delar som idag saknar specifika naturvärden skulle också behöva skötas med naturvårdsbränning för att återskapa naturvärden knutna till brand.

I beslutet för det ursprungliga reservatet från 1998 beskrivs att ändamålet är att bevara en naturskogsartad granskog med lång skoglig kontinuitet. I skötselplanen är det övergripande målet att skogen ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Samma skötselplan säger också att väl avgränsade och dokumenterat brandpräglade bestånd kan komma att brännas i naturvårdssyfte. Det finns en B-föreskrift som tillåter kontrollerade bränningar i naturvårdssyfte enligt särskild plan. Någon sådan plan har dock inte tagits fram och någon bränning har således heller inte genomförts.

Bevarandeplanen för Natura 2000-området Rågsvedjeberget kommer att revideras till att utöver fri utveckling även innefatta naturvårdsbränning som skötselåtgärd.

Reservatsområdet ligger inom ett av länsstyrelsen prioriterat bränningslandskap vilket talar för att bränning mycket väl kan aktualiseras. Området är dock ej utpekad som prioriterat för bränning inom detta landskap. Vid den tid då prioriteringen gjordes vägdes dock bara det ursprungliga reservatet in. Eftersom reservatet nu utvidgas med stor areal talldominerad och

brandpräglad skog, bör området också bli mer intressant att prioritera för bränning.

De naturliga förutsättningarna gör dock Rågsvedjeberget till ett bränningsobjekt med en hel del praktiska svårigheter att genomföra bränningar i. Såväl topografin som bristen på naturliga avgränsningar för bränning och det långa avståndet till större vattensamlingar, gör att det skulle vara krävande och dyrbart att upprätthålla säkerheten vid en naturvårdsbränning. Förslag på avgränsningar för bränningsområden finns redovisade i skötselplanen, dessa ska ses som ungefärliga och kommer förmodligen att justeras vid den noggranna planering som måste föregå en bränning.

Selektiv avverkning inför naturvårdsbränning och andra brandefterliknande åtgärder, kan motiveras som en engångsåtgärd i de delar av reservatet som idag har låga naturvärden (delområde 2B i skötselplanen). Det resonemanget grundar sig på att dessa bestånd i grunden behöver lång tid för att utveckla naturvärden och därför kommer artificiella åtgärder som görs idag att ha lång tid på sig att växa in i beståndet och i framtiden se naturliga ut. Dessutom möjliggör åtgärden en säkrare bränning. Skogen i dessa bestånd är på många håll väl sluten vilket gör att marken kan ha svårt att torka upp tillräckligt inför en bränning, om inte en selektiv avverkning görs innan. Vid mycket torra förhållanden kan istället en bränning bli alltför häftig om beståndet är väl slutet. Vid åtgärden bör trädslagsvalet styras mot att gynna tall på bekostnad av gran och en variation i beståndets täthet bör eftersträvas för att efterlikna ett mer naturligt tillstånd. Katning föreslås som åtgärd för att efterlikna brandljud. Det är möjligt att göra åtgärderna maskinellt eftersom det går att köra in i skötselområde 2B utan att passera bestånd med höga naturvärden. Merparten av avverkat virke och ris behöver av säkerhetsskäl transporteras ut ur reservatet innan bränning, då det annars skulle bli för mycket brännbart material samlat på marken.

För att uppnå en mer naturlig hydrologi kan igenläggning av diken i sumpskog komma att ske. Det finns i norra delen av reservatet ett område med sumpskog med ett flertal gamla diken (skötselområde 4). För att få kunskap om i vilken omfattning, med vilka metoder och på vilka platser dikesproppar skulle göra mest nytta för naturvärdena, behöver en kartläggning i det syftet göras av det aktuella området.

I reservatsbeslutet från 1998 finns förbud mot att medföra ej kopplad hund, vilket inte motiveras närmare i beslutet. Länsstyrelsen bedömer att förbudet inte är i överensstämmelse med miljöbalkens 7 kap. 5, 25 och 30 §§ om att föreskrifterna ska vara så omfattande att syftet med skyddet nås, men utan att innebära ett vidare intrång än så. Därför anser länsstyrelsen att det finns synnerliga skäl i enlighet med 7 kap. 7 § miljöbalken, som motiverar att förbudet upphävs. Det finns lagstiftning som reglerar hållning av hund i naturen, bland annat 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, som lyder att hundar ska hållas under särskild uppsikt under viss tid av året för att inte störa djurlivet.

På samma sätt bedöms C-föreskrifterna i det tidigare reservatsbeslutet som förbjuder att tälta, göra upp eld, rida och cykla i reservatet, innebära ett större intrång än vad som kan motiveras för att uppnå syftet. Tältning i enlighet med allemansrätten bedöms inte kunna orsaka skada i reservatet. Att elda bedöms inte heller motverka syftet, men märk väl att föreskrift C6 förbjuder att ved hämtas i reservatsområdet. Vad gäller ridning och cykling bedöms reservatet ligga så långt bort från tätort, att risken för ett utövande som motverkar reservatets syfte i dagsläget är så liten att föreskriften ska tas bort.

Föreskrift C2 i det tidigare beslutet innebar förbud mot att plocka alla slags växter. Det har omarbetats så att kärllväxter inte längre omfattas av förbudet. Orkidén knärot är visserligen noterad i området men den får ändå inte plockas eller grävas upp eftersom alla svenska orkidéer är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Det tidigare beslutets förbud mot att köra skoter i reservatet kvarstår. Det motiveras med att skoterkörning skulle kunna skada liggande död ved och trädförnygring som sticker upp genom snön. En skoterled passerar alldeles intill reservatet i kraftledningsgatan och den påverkas inte av reservatsbildningen.

Med stöd av föreskrift B7 kan främmande arter avlägsnas. Att sådana arter inte är önskvärda är i enlighet med den grundläggande tanken om att skydda naturmiljöer. Det ges också uttryck för i föreskrift A8 som hindrar införsel av individer, och i Skogsstyrelsens regelverk som anger att contortatall inte får planteras inom en kilometer från naturreservat och nationalparker. Således är det väl motiverat att kunna avlägsna främmande arter om behov skulle uppstå.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggat med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens ska motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap. 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd, liksom de värden som ligger till grund för Natura 2000-utpekandet (jfr. miljöbalken 7 kap. 28 § m.fl.).

Naturvärdena i området är oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering. Genom naturreservatsbildning undanröjs dessa hot och förutsättningarna för bevarande av skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter förbättras.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålet "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv" samt att ett formellt skydd är i enlighet med länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för områdesskydd på skogsmark i länet från december 2005 (reviderad januari 2017).

Vidare bedömer länsstyrelsen att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunernas översiktsplaner och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att utvidga naturreservatet, samt att förordna om reviderade föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Åsa Michold, telefon 0611-34 92 11, asa.michold@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar samt i Tidningen Ångermanland och NordSverige. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Jonathan Wallmon, länsjurist, Adrian Nordlund, planhandläggare samt Torbjörn Engberg, enhetschef vid Enheten för skyddad natur.

Berit Högman
landshövding

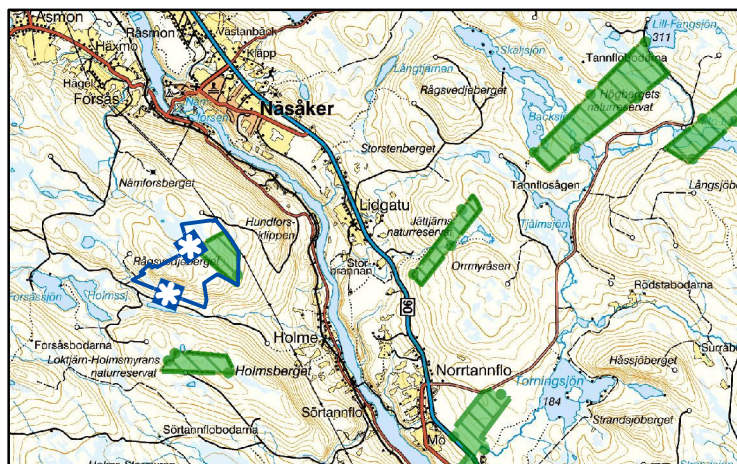
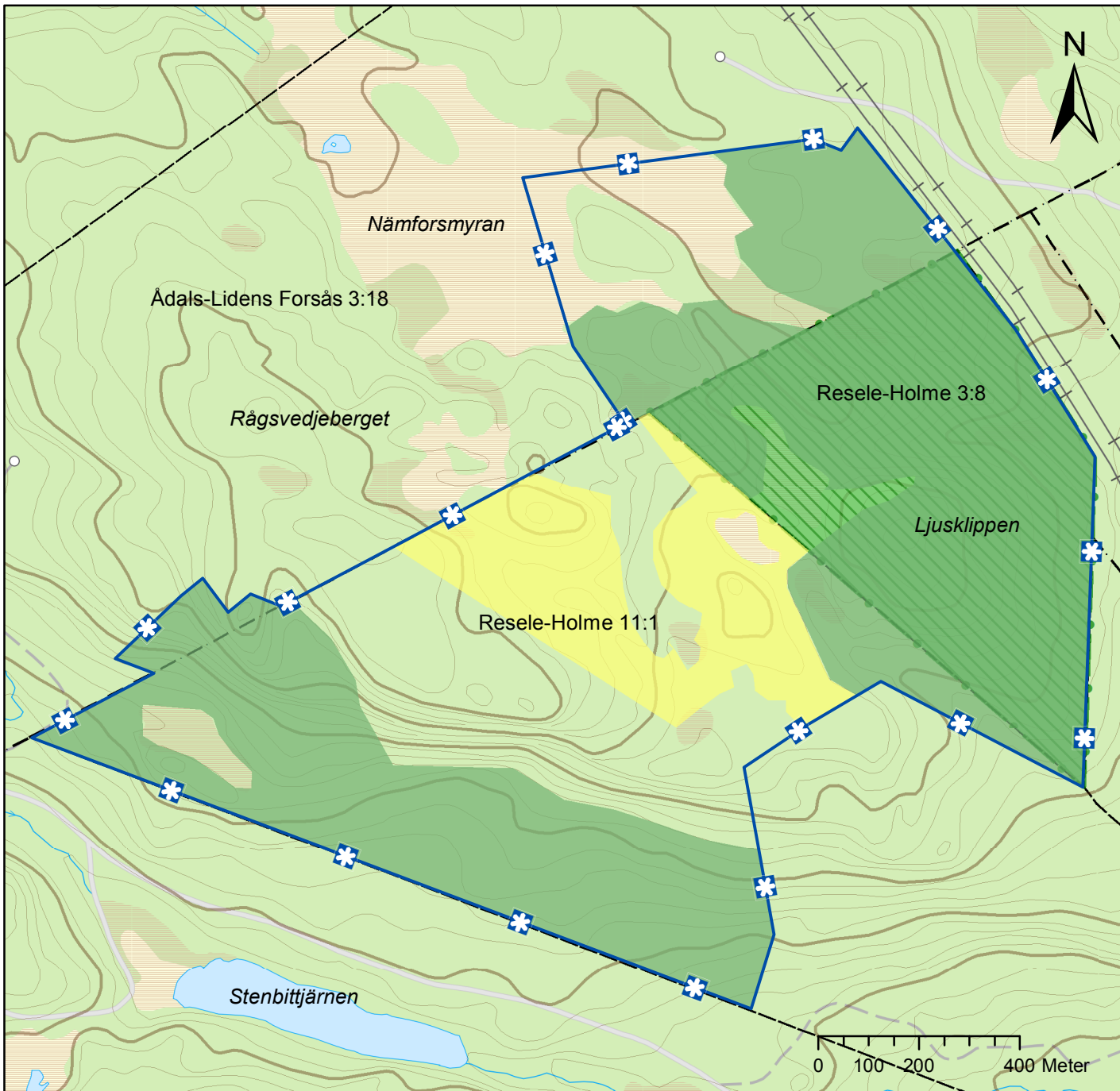

Åsa Michold
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Rågsvedjebergets naturreservat

Bilaga 1
Beslutskarta
Dnr 511-8842-14

- Reservatsgräns
- §B3 gäller ej här
- §B4 gäller endast här
- Befintliga naturreservat

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselplan för *Rågsvedjebergets naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om okontrollerad brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Fastigheten Resele-Holme 11:1 belastas av ett officiälservitut från 1890 gällande " gemensamt bete på varandras ägor (avrösningsjorden)", till förmån för Resele-Holme 4:3.

Fastigheten Ådals-Lidens Forsås 3:18 belastas av följande avtalsservitut:

- "Vedbrand och husbehovsvirke på skogsskiften, dock att detta endast får tagas af vindfälle äfvensom mulbete på skogsskiften för de kreatur som på torpet vinterfödas", till förmån för Ådals-Lidens Forsås 3:9, inskrivet 1891.
- "Mulbete i skog och mark får begagnas för de kreatur som födes på torpet", till förmån för Ådals-Lidens Forsås 3:8, inskrivet 1902.
- Rätt att begagna mulbete till å torplägenheten under vintern de kreatur som å torplägenheten under vintern framfödas", till förmån för Ådals-Lidens Forsås 3:7, inskrivet 1902.
- "Bete å hemmanets skogsmark för de kreatur som å torpet vinterfödas", till förmån för Ådals-Lidens Forsås 3:2, inskrivet 1910.

Servitutsätten att ta vedbrand och husbehovsvirke till förmån för Ådals-Lidens Forsås 3:9, strider mot reservatsföreskrifterna. Största delen av fastigheten Ådals-Liden 3:18 som belastas av servitutet är dock ej berörd av reservatet, varför det ej kommer att saknas mark att utnyttja rätten på. Rätten till mulbete påverkas ej av reservatsföreskrifterna.

Det finns så vitt känt inga samfälligheter eller gemensamhetsanläggningar inom reservatsområdet.

Vägavtal

1997 upprättades ett servitutsavtal mellan markägaren SCA och Naturvårdsverket gällande väg och parkering till det ursprungliga reservatet. Det avtalet kan inte längre användas eftersom parkeringsplatsen måste flyttas bort från kraftledningsgatan. Naturvårdsverket kommer i samband med ansökan om fastighetsreglering att yrka om ett nytt servitut för väg och parkering med rätt att:

- anlägga och underhålla parkeringsplats på anvisad plats, rymmande två bilar.
- använda befintlig skogsbilväg från allmänna vägen upp till reservatet inklusive vändplan.
- sätta upp skyltar på valfri plats utmed vägen som utvisar reservatet.
- sätta upp informationstavla i anslutning till parkeringsplatsen.

Jakt

Jakträtten i reservatet innehas av respektive markägare.

Ådals-Lidens Forsås 3:18 ingår i Två Älvars älgskötselområde. För den del av fastigheten som Naturvårdsverket förvärvat 2018, har SCA förbehållit sig all jakt genom särskild jakträttsupplåtelse. Resele-Holme 11:1 och 3:8 ingår i Resele Västra Viltvårdsområde.

Reservatsföreskrifterna reglerar inte jakten i sig men reglerar utövandet enligt följande: Vid uttransport av högvilt får mindre banddriven älgdragare eller fyrhjulig motorcykel användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se föreskrift A9). Siktgator får inte röjas (se föreskrift A6). Befintliga jakttorn ägs av jakträttsinnehavaren och ska underhållas eller rivas. Tillstånd för uppförande av nya jakttorn ska sökas hos länsstyrelsen (se föreskrift A11). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (se föreskrift A6). Dessutom bör anslag om pågående jakt sättas upp i anslutning till reservatets informationstavla (se skötselkartan).

Natura 2000

Den ursprungliga delen av reservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. För Natura 2000-området finns en bevarandeplan i vilken det anges vad som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för utpekade habitat och arter. Målen och åtgärderna i denna skötselplan är utformade för att överensstämja med de mål som finns i bevarandeplanen. Vissa mål i bevarandeplanen har dock ej bedömts relevanta att införliva i skötselplanen för reservatet.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna. Länsstyrelsen bör anlita en ansvarig för viss skötsel, underhåll och praktisk tillsyn av informationstavlor, gränsmarkeringar med mera. Uppdraget regleras i avtal.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i fem skötselområden, se skötselkartan.

Skötselområde 1

Grandominerad naturskogsartad skog

Övergripande mål

Att skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer och fortsatt skapar strukturer som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd.

Åtgärder

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 2

Talldominerad skog som delvis är brandpräglad

Skötselområdet är uppdelat i tre delområden, A, B och C. Uppdelningen anger samtidigt en prioriteringsordning där A är det mest angelägna delområdet att bränna.

Övergripande mål

Att upprätthålla och återskapa skog med brandpräglad bestandsstruktur. Detta innefattar naturskogselement såsom skadade, döda och döende träd, kolad ved samt lågor i olika åldrar och nedbrytningsstadier. Nya generationer av tall kommer upp i de brända områdena. Tallar som skadas i elden bildar kåda för att läka stamskadan vilket gör veden svärnedbruten. På så sätt kan tallarna bli mycket gamla för att så småningom stå länge som torrakor.

Målbildindikatorer:

- Efter selektiv avverkning i delområde 2 B har antalet stammar per ha sänkts med cirka 30 %.
- Efter naturvårdsbränning i delområde 2B har antalet levande stammar per ha sänkts med cirka 20 %.
- Efter naturvårdsbränning i delområde 2 C är minst 75 % av naturvärdesträden av tall levande.

Åtgärder

■ Bränningsplan

I en bränningsplan ska noga klargöras hur bränningar ska avgränsas och genomföras. De på skötselkartan redovisade delområdesgränserna är ungefärliga och kan i bränningsplanen komma att justeras. Bränningsplanen utformas i enlighet med länsstyrelsens vägledning för naturvårdsbränning (Länsstyrelsen Västernorrland, rapport nr 2015:3). Såväl mål med bränningarna som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder ska specificeras i planen. En naturvårdsbränning får bara genomföras om vindriktningen är sådan att kraftledningen som begränsar reservatet i nordost, inte kan ta skada. Vid tveksamheter ska samråd ske med Svenska Kraftnät.

■ Selektiv avverkning

Selektiv avverkning eller andra brandefterliknande åtgärder kan som en engångsåtgärd komma att göras inför naturvårdsbränning i delområde 2 B. En utglesning kan motiveras dels för att möjliggöra en säker bränning, dels för att påskynda återskapandet av en mer naturlig bestandsstruktur. Vid en sådan avverkning bör trädslagsvalet styras mot att gynna tall på bekostnad av gran och en variation i beståndets täthet bör eftersträvas för att efterlikna ett mer naturligt tillstånd. En utglesning i delområde 2B kan dessutom motiveras av att bestånden här är relativt väl slutna och att marken därför annars kanske inte skulle torka upp tillräckligt för att bränningsresultatet skulle bli tillfredsställande. Katning föreslås som en åtgärd för att efterlikna brandljud. Det är möjligt att göra åtgärderna maskinellt eftersom det går att köra in i skötselområde 2 B utan att passera bestånd med höga naturvärden. Merparten av avverkat virke och ris behöver av säkerhetsskäl transporteras ut ur reservatet innan bränning, då det annars skulle bli för mycket brännbart material samlat på marken.

■ Naturvårdsbränning

För att gynna olika organismer knutna till brand bör variation i intensitet och bränningsdjup eftersträvas. I möjligaste mån bör äldre, eventuellt sedan tidigare brandljudade, tallar skyddas från att dö i branden. Vissa torrakor och lågor bör skyddas från att fällas eller förbrännas.

Selektiva huggningsingrepp för att upprätthålla säkerheten kan komma att göras inför naturvårdsbränning, exempelvis kvistrensning av träd som riskerar att föra elden upp i kronskiktet, eller fällning av döda björkar med eldfängd näver intill yttergränser. Det kan också bli aktuellt att anlägga mineraljordssträngar. Den flik av delområde 2 C som går in i skötselområde 1 i norr vore sett till naturvärden av tall högst önskvärd att kunna bränna. Dock är det en utmaning att här klara av att avgränsa en bränning mot omgivande granskog med höga naturvärden, skötselkartan vill ändå påvisa behovet av bränning här.

Delområde A	Talldominerad medelålders skog med måttliga naturvärden belägen på udde i myr. Högst prioriterat eftersom det är det enklaste delområdet att upprätthålla säkerheten i vid en bränning.
Skötsel:	Naturvårdsbränning.
Delområde B	Domineras av medelålders barrdominerade bestånd uppkomna genom plantering.
Skötsel:	Naturvårdsbränning som kan komma att föregås av selektiv avverkning och andra brandefterliknande åtgärder.
Delområde C	Gammal talldominerad och brandpräglad naturskog med höga naturvärden. Svår bränningsgräns i söder och kring fliken i norr, mot granskog med höga naturvärden.
Skötsel:	Naturvårdsbränning.

Skötselområde 3

Myrar

Övergripande mål

Myrarna ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande precesser. Myrar kan utgöra gränser för bränningsobjekt.

Åtgärder

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 4

Sump- och granskogsdominerat flackt område med olikåldrig skog

Skötselområdet innehåller ett flertal äldre diken.

Övergripande mål

Sumpskogen ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Målbildindikatorer:

- Diken ska inte ha en negativ inverkan på områdets hydrologi.

Åtgärder

- Eventuell dikesigenläggning

Behovet av en dikesigenläggning behöver utredas för att klargöra om en åtgärd är motiverad för att åstadkomma en mer naturlig hydrologi i sumpskogen. Som en försiktighetsåtgärd ska samråd ske med Svenska Kraftnät inför en dikesigenläggning, detta för att de uttryckt farhågor för att åtgärden skulle kunna påverka grundvattennivån vid stolparna i den närliggande kraftledningsgatan.

Skötselområde 5

Information och tillgänglighet

Skötselområdet omfattar hela reservatet.

Övergripande mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten samt att besökare ska få relevant information om området.

Målbildindikatorer:

- Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla är på plats och i gott skick.
- Parkeringsplats för två bilar är anlagd.

Åtgärder

- Information på hemsida

En beskrivning av reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida.

- Informationstavla

Informationstavlan för det ursprungliga reservatet byts ut mot en ny.

- Parkeringsplats

Ny parkeringsplats rymmande två bilar anläggs 80 meter väster om kraftledningsgatan längs skogsbilvägen.

- Befintlig gångstig avvecklas

Befintlig gångstig från reservatparkeringen till det ursprungliga reservatet bedöms överflödig, varför färgmarkeringen tas bort och framtida underhåll slopas.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	5	2018	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Informationstavla	5	2018	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Parkeringsplats	5	2018	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Befintlig gångstig avvecklas	5	2018	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Bränningsplan	2	2020	vid behov	reservatsanslag
2	Selektiv avverkning	2	2018	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Naturvårdsbränning	2	2021	vid behov	reservatsanslag
2	Eventuell dikesigenläggning	4	2020	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Fasta foto- och mätpunkter bör läggas ut inför naturvårdsbränning. Fotografering och mätning bör göras såväl före som under flera års tid efter bränning. Mätningarna bör dokumentera förändringar av skogsstrukturella variabler som exempelvis trädmortalitet (se vägledning för naturvårdsbränning, länsstyrelsens rapport 2015:3, bilaga 6). Inventeringar av i första hand brandgynnade organismer, bland annat vissa insekter, bör också genomföras för att utvärdera åtgärdernas effekter.

Inventeringar av organismer som normalt förekommer i granskogsmiljö bör genomföras med cirka tio års mellanrum (vedlevande svampar, insekter, lavar, mossor).

Sammanfattning av uppföljningsbara mål

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
2	Efter naturvårdsbränning i delområde 2 C är minst 75 % av naturvärdesträden av tall levande.	1 år e bränning
2	Efter naturvårdsbränning i delområde 2B har antalet levande stammar per ha sänkts med cirka 20 %.	1 år e bränning
2	Efter selektiv avverkning i delområde 2 B har antalet stammar per ha sänkts med cirka 30 %.	engångsåtgärd
4	Diken ska inte ha en negativ inverkan på områdets hydrologi.	vid behov
5	Parkeringsplats för två bilar är anlagd.	engångsåtgärd
5	Informationstavla är på plats och i gott skick.	löpande tillsyn
5	Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande tillsyn

Rågsvedjebergets naturreservat

Skötselkarta
Dnr 511-8842-14

